EN MEMÒRIA DE LUDOVICO GEYMONAT

La edició del diari El País de 2 de Desembre de 1991 es feia ressò de la mort del filòsof italià Ludovico Geymonat, igual que la majoria de diaris europeus donat que era considerat un dels més importants filòsofs europeus dels segle XX. Entre altres coses deia: *"Profesor de Filosofía de la Ciencia en la Universidad de Milán, Ludovico Geymonat se hizo notar en el mundo de la filosofía con la aparición de su libro Por un nuevo racionalismo, en 1945. Es también autor, junto con varios colaboradores, de una monum*ental *Historia del pensamiento filosófico y científico, en nueve volúmenes, de distintos trabajos sobre Galileo, y de otros libros como Ciencia y realismo* y ***Por la libertad".***

Aquesta obra seva *"**Por la libertad**"*, és una reflexió sobre la llibertat com independència, la llibertat dels individus, llibertat i violència, llibertat de pensament, llibertat dels sentiments, llibertat de la fantasia i llibertat i poder.

En el context geopolític actual, davant la gran quantitat de noticies emeses per les agencies internacionals pel que fa als conflictes bél.lics a Europa, Àsia, Àfrica i Amèrica, davant les imatges emeses pels canals de televisió, de sang i fetge, se'ns vol induir a acceptar que hem de recolzar sens cap mena de dubte les accions que porten a terme les forces militars europees i nord-americanes, doncs aquestes tenen com a objectiu la defensa de la "llibertat".

En el seu moment Geymonat va reflexionar seriosament sobre aquesta mena d'intervencions militats i la asimetria amb que eren jutjades, així planteja: "*... El hecho es que los países llamados civilizados, siendo claramente más fuertes desde el punto de vista económico y bélico, pueden pretender imponer que sea universalmente aceptado como lícito el tipo de violencia practicado por ellos y reglamentado por sus leyes nacionales e internacionales. Según ellos, este tipo de violencia sería perfectamente compatible con la libertad, mientras no lo sería el tipo de violencia practicado por los pueblos llamados incivilizados. ¿pero sobre que bases podemos distinguir a los pueblos "civilizados de las "incivilizados"?*

"...La palabra fanatismo es un término despectivo con el que nosotros, "los civilizados", tratamos de vertir descrédito sobre las personas que nos combaten. Según el lenguaje común, el fanático es aquel que no reflexiona críticamente sobre los motivos de las propias

acciones, es decir, actúa por instinto, dejándose llevar por una infatuación ciega o por un odio igualmente ciego. Pero, a poco que consideremos el asunto, el comportamiento de las personas no fanáticas no parece diferenciarse mucho del comportamiento de las personas fanáticas. Por ejemplo, el mando militar que decide fríamente bombardear una ciudad, sin preocuparse de si sus bombas golpearán sólo a los soldados enemigos o también a ciudadanos inocentes, puede no actuar por odio, pero quién sufre los efectos de su acción no hará diferencias. La diferencia entre el frío y cínico general que ordena el bombardeo devastador de una ciudad y el fanático cabecilla que conduce a sus hombres al saqueo del país enemigo, es sobretodo una diferencia de elegancia, no de contenido cívico. En rigor, lo que lleva a considerar más civilizado el comportamiento del general es únicamente la superioridad del éxito a que conduce."

Es el que en podem anomenar productivitat en l'àmbit militar, igual que el discurs sobre el productivisme està inserit en tots els altre àmbits de la vida i de la societat. Els èxits en la productivitat es fan servir de paràmetres per determinar un grau més petit o més gran de desenvolupament. Els que en diuen subdesenvolupats tenen un índex de productivitat més petit que els anomenats desenvolupats, en la industria, en els serveis, en les finances, en l'administració, en les matances.... arreu. Es a dir que en una unitat de temps es fabriquen més productes, s'atén a més persones, es viatja més ràpid, es recull més per hectàrea, ... es mata més gent.

I si ací hi afegim la responsabilitat social corporativa, invent per rentar la cara a les grans empreses transnacionals, que vol dir guardar una imatge en la que els seus responsables no s'embruten personalment les mans de sang, tenim el quadre complert dels processos de falsificació de noticies.

Les imatges en el seu moment de la guerra fratricida a Rwanda i Burundi, amb cossos desmembrats, la del Congo actualment pel control del coltán, les morts a Nigèria, a Sudan, a Somàlia, als territoris de l'Estat Islàmic, els atemptats a Txetxènia, els immolats a Paquistan, a Egipte, a Tunicia, ... pertanyen a formes salvatges i subdesenvolupades d'un enemic que cal eliminar de totes a totes perquè les seves accions atempten contra els valors civilitzatoris que han patentat el concepte llibertat.

Aquestes imatges amaguen els assassinats en massa a Irak, a Agfanistan, a Libia, a Siria, a Gaza, al Txad, Mali,... on els cossos fets a trossos de nens, vells, homes i dones han estat dissenyats, organitzats i executats des de centres altament productius d'EE.UU i la Unió Europea, amb avions ultramoderns, amb avions sense pilot (drons) i amb tots els equipaments tecnològics dels països desenvolupats i la productivitat de la seva industria química – militar - farmacèutica.

I continuava dient Geymonat: *"¿Con que criterio, en efecto, se puede juzgar la racionalidad de una acción?. Sólo examinando si la acción de que pretendemos hablar, encaja o no en un plan expresamente trazado con la finalidad de alcanzar cierto objetivo. Pero el éxito de tal examen depende de un modo determinante del punto de vista en que se situa quién se dispone a efectuarlo. Podrá por tanto suceder que la misma acción sea juzgada como racional o no, fruto del heroismo o del mero fanatismo, según el punto de vista en que nos situemos. No se olvide que en todo conflicto se considera siempre válido el juicio emitido por quién está de parte del vencedor. Hablar de racionalidad o de irracionalidad de una acción es simplemente una muestra de ignorancia o de grave superficialidad. No tiene, pues, sentido la pretensión de referirse a tal presunta racionalidad para decidir si un acto de violencia será o no expresión de libertad."*

No es cosa fàcil avui en dia posar en tela de judici les paraules patentades pel capitalisme global per crear un consens en torn a una determinada concepció de la societat i del món, com per exemple "terrorisme". Els atrevits a qüestionar aquest terme es poden trobar que queden sotmesos a qualsevol article de qualsevol llei el.laborada per a assegurar la llibertat, i com a conseqüència sotmesos a maltractament, tortura, judici i presó.

Darrera de les paraules escollides per estigmatitzar hi ha tota una el.laboració i col.laboració de escriptors, periodistes, polítics, sociòlegs, guionistes de cine, actors, que fan de tractants de segona mà de les idees (*second hand dealers of ideas*, segons deia Von Hayek) que intenten deformar constantment qualsevol pensament crític vers el model establert. Si aquesta crítica va un xic més enllà de la tolerada o utilitza uns mètodes dels quals el poder establert en te la propietat exclusiva i és l'únic amb potestat per utilitzar-los, sens dubte es dirà que s'atempta contra la llibertat.

Com fer doncs, un anàlisi geopolític crític i des d'una perspectiva de derrocament del sistema capitalista que tingui un abast important?

Com fer públic aquest anàlisi estant a cobert de la maquinària repressiva en nom de la llibertat?

Com ser coherent, desprès, amb l'anàlisi realitzat i guardar-se d'aquesta maquinaria repressiva?

Quin tipus d'organització s'hauria d'estructurar que tingues la virtut de mantenir-se, expandir-se i al mateix temps resguardar-se?

En algun temps se'n deia clandestinitat, semi legalitat, etc... Avui com?

Les estructures extremadament jerarquitzades com els referents dels vells partits comunistes, sense capacitat d'el.laboració per part dels seus integrants, no ha donat el resultat esperat, l'assemblearisme anarquista tampoc ha estat capaç d'organitzar la revolta.

La lluita reivindicativa, pels interessos immediats, ha estat capaç d'arrossegar masses importants, no tan així la lluita pel canvi de societat, quan sense aquest canvi els beneficis concedits mitjançant la lluita reivindicativa s'esvaeixen en un no res quan travessen les continuades crisis cícliques necessàries pel manteniment del sistema capitalista. Quina interpretació hem de fer?

La estratègia de les formacions politiques revolucionàries, en teoria, ha estat cercar un equilibri entre la lluita pels interessos immediats i els fonamentals, però a la fi, en els països capitalistes dominants aquesta lluita s'ha quedat tan sols en els immediats, deixant de banda la ruptura, el trencament amb l'economia, la cultura, la ciència i la política que manté en peu el sistema.

Tal vegada fa falta una lectura més agosarada de la teoria revolucionària, enlluernada moltes vegades pels anomenats "avenços" del capitalisme, per la seva capacitat "productiva", per la seva "ciència", per la seva "organització". I així potser presoners d'aquest miratge es preveia la possibilitat de arrencar de les mans d'uns quants capitalistes tots aquests "avenços" i posar-los a disposició de la majoria. Però potser sense tenir en compte que aquest avenç era un pastis enverinat, ja que el disseny productiu i reproductiu anava estretament lligat a un tipus determinat de relacions de producció i reproducció de les coses, de les persones i de la vida en general.

No es pot jugar als escacs amb les normes del parxís, em deia un bon amic meu, perquè a la fi acabes jugant el joc que té les normes a favor seu. Tenint en compte això cal canviar les normes d'arrel, del contrari no serà possible cap canvi social de la magnitud necessària per poder repartir els bens i els sabers, doncs la lluita contra la sacrosanta propietat privada de coses, persones, emocions, sabers no serà possible dins el marc del capitalisme.

Potser s'haurà d'inventar un palimpsest modern on sota qualsevol escriptura tolerada dins la sínia en que ens movem es puguin llegir els anàlisis, les propostes i les accions necessàries que col.laborin en la destrucció sistèmica actualment hegemònica.

I, per sobre de tot, explicar, organitzar, defensar i lluitar pel comunisme, fer d'aquest mot un autèntic perill que faci sacsejar d'arrel Europa, tal i com deia el Manifest Comunista de 1848.

josep cónsola
gener de 1992